GÖMÜLÜ PARA

İÇİNDEKİLER

Karıncalar 1

6 Ödünç Para

Gömlek 10

20 Yersiz Söz

Hamal 26

30 Hac Yolculuğu
Fakir ve Zengin 34

39 Yolculuk

Hırsızlık 46

50 Akıl

Akrep 54

60 Cömert

Bayramlık 66

70 En Temiz

Horozun Haberi 74

82 Kuyruk Acısı

KARINCALAR

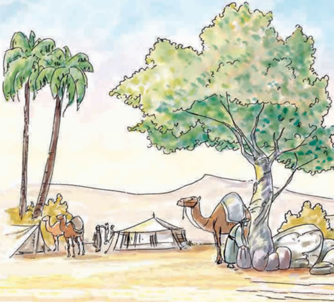
Dünyanın birçok ülkesinden gelen Müslümanlar hac vazifesini bitirmek üzereydiler. Yavaş yavaş geri dönüş başlamıştı. Kamil ve Bahri de son olarak Kâbe'yi ziyaret ediyorlardı. Kamil, duasını bitirdikten sonra yerinden kalktı. Etrafına bakındı, ama arkadaşını göremedi. Birden köşede, ellerini açmış dua eden Bahri'yi gördü. Sevinerek yanına vardı.

– Bana da dua ettin mi?

– Etmez olur muyum? Allah haccımızı kabul etsin.

Kamil:

– Haydi, alışverişe çıkıyoruz. Yarın sabah erkenden yola çıkacağız.

Bahri, Kâbe'ye dönüp seyrederken üzgündü.

– Ayrılmak zor olacak.

– Evet, öyle, dedi Kamil ve arkadaşının kolundan tutup kalabalığın arasından sıyrılıp alışverişe çıktılar.

Bahri birkaç hediyelik eşya ve yiyecek bir şeyler aldı. Tam pazardan ayrılacaklarken aklına eşe-

ği geldi. Onun için de yem ve saman aldı. Akşamdan bütün yol hazırlıklarını tamamlayıp öyle uykuya daldılar.

Kervan sabah namazından sonra yola koyuldu. Vakit öğleye varırken bir vahada konakladılar.

Bahri eşeğindeki yükleri indirdi. Torbaya yem koymak için elini çuvala attı. Birden parmaklarının üzerinde bir şeylerin gezindiğini fark etti. Torbanın ağzını açınca karıncalarla karşılaştı. Bir an bakıp kaldı zavallı hayvanlara. Hem bakıyor hem de ne yapacağını düşünüyordu. Bu duruma çok üzülmüştü. "Allah, Allah, bunlar çuvala nasıl girmiş. Tüh, demek Mekke'den buraya kadar onları getirdim. Ne yapsam?" diye kara kara düşünmeye başladı. Sonra eşek önüne konan samanı yerken o da indirdiği eşyalarını toparlamaya başladı. Arkadaşının bu telaşını ve hazırlanışını gören Kamil:

– Kervan iki saat sonra hareket edecek. Ne bu acelen? Yoksa evini çok mu özledin, diye sordu.

– Yok, hani pazardan yem almıştım ya.

– Ee?

– İçinden karınca çıktı. Onları geri götürüp yuvalarına bırakacağım.

– Geri mi döneceksin?

– Evet.

– Ama ne gerek var? Buraya bırak karıncaları.

Bahri, "Olmaz." dedi. "Zavallı çalışkan karıncaları yuvalarından ettim. Üzerimde hakları kal-

masın. Sen merak etme. Gece yolculuk yapıp size yetişirim."

Kamil arkadaşını fikrinden vazgeçiremedi. Eşeğin karnı doyduktan sonra Bahri kızgın kumların üzerinden Mekke'ye doğru yürüdü. Kamil arkasından ona bakarken: "Gerçekten çok iyi bir arkadaşım varmış." diye düşünüp şükretti.

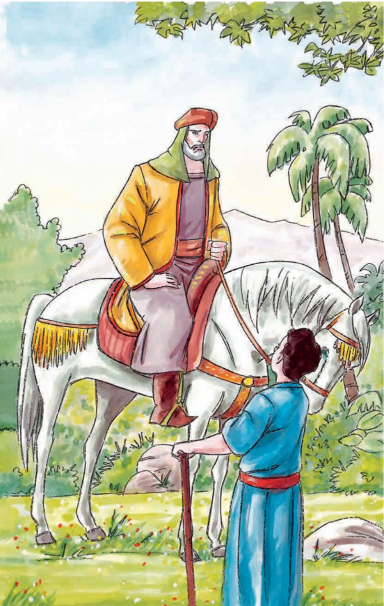
ÖDÜNÇ PARA

Halife Harun Reşit, sabah namazından sonra atını hazırlayıp şehir dışına çıktı. Yemyeşil bahçeler arasında dolaşarak hem dinlenecek hem de halkı teftiş edecekti.

Karşılaştığı birçok insanla konuştu. Onları dinledi, varsa bir dertleri yardımcı olmaya çalıştı. Bu şekilde yola devam ederken şehirden bir hayli uzaklaştı. Bir köyün girişinde, bahçede çalışan genç bir delikanlıyla karşılaştı. Delikanlı hâlinden memnun, büyük bir mutlulukla su kuyusu kazıyordu.

Harun Reşit atından inip kuyunun başına geldi.

– Allah kolaylık versin.

Delikanlı işini bırakıp yabancıya baktı.

– Sağ ol, dedi.

– Bakıyorum da pek istekli çalışıyorsun.

Delikanlı soluklanmak için işine ara verdi. Merdivenden yukarı çıkarken konuşmasını sürdürdü.

– Çalışmak insanı mutlu eder. Hele bir de helal rızık kazanıyorsa insan daha da mutlu olur.

Delikanlının cevabı Harun Reşit'in hoşuna gitmişti.

– Niçin kuyu kazıyorsun, diye sordu.

Delikanlı testiden bardağa su doldurdu. Önce misafire ikram etti.

– Üç gün içinde su bulursam on altın alacağım. Bununla hem borcumu ödeyeceğim hem de birilerine borç verip yardım edeceğim.

Harun Reşit bundan bir şey anlamamıştı. Delikanlıdan açıklamasını istedi.

– Kazandığım parayı ikiye bölerim. Yarısını anama ve babama veririm. Diğer yarısını da çocuklarıma harcarım. İleride ihtiyarladığım zaman onlar bana yardım edecekler.

– İyi de senin ana ve babana borcun var mı?

Delikanlı gayet samimi bir şekilde cevap verdi.

– Olmaz olur mu? Küçük bir bebekken bana baktılar. Gece vakti kalkıp ihtiyacımı gördüler.

Sonra bir iş tutana kadar yanlarından ayırmadılar. Yaptıklarını nasıl unuturum. Borcumu ödüyorum derken bunu anlatmak istedim. Çocuklarıma da harcıyorum çünkü yaşlanınca onlar de bana iyi muamelede bulunacaklar. İşte bunun için çalışmaktan büyük bir zevk alıyorum, dedi ve ayağa kalktı delikanlı.

Harun Reşit:

– Peki, bunları nereden öğrendin?

– Dinimden. Allah, ana babaya itaat edip onlara şefkatle bakın, çocuklarınızı ihmal etmeyin buyuruyor.

Harun Reşit, delikanlıdan izin istedi. Delikanlı, kuyuya inerken halife de atına bindi. Şehre dönerken Harun Reşit huzurluydu. Ülkesinde bu şekilde düşünen insanlar olduğu müddetçe milleti huzur içinde yaşayacaktı.

GÖMLEK

Padişah pencere kenarına oturmuş denizi seyrediyordu. Portakal bahçelerinin arkasında uzanan sahilde bir aile çocuklarıyla oynuyordu. Padişah bu tabloya o kadar dalmıştı ki hizmetçinin geldiğini fark etmedi bile. Hizmetçi biraz daha yaklaşıp:

– Efendim, dedi. Yemek hazır.

Padişah başını çevirdi. Yüzünde bir durgunluk, karamsarlık vardı. Ağır adımlarla yemek odasına geçti. İçeri girince vezirleri ayağa kalktı. Padişah yerine oturmadan masayı süsleyen yiyecekleri bir süre süzdü. Sonra:

– Buyurun, afiyet olsun, diyerek yemeğe başlamalarını söyledi.

Padişahın yanına bir hizmetçi yanaştı ve yirmi kadar çorba çeşidini saydı. Padişah yüzünü ekşitti. Pek iştahı yoktu. Onun için seçimi aşçı başına bıraktı.

Padişahın bir derdi vardı, ama bunu aylardır kimseye açmıyor bir gün olsun yüzü gülmüyordu. Hep kederli kederli sarayda dolaşıp duruyordu. Bu durum Başvezir Kasım'ın gözünden kaçmamıştı.

– Padişahım bugün nasılsınız? Yeni hekimin verdiği ilaçlar, tavsiyeler iyi geldi mi?

Vezir bunları söylemişti, ama tavsiyelerin iyi gelmediği padişahın her hâlinden belli oluyordu. Yüzü asık, sararmış, kendi içine kapanıp kalmıştı.

Padişah kaşığı çorbaya daldırdı. Tam ağzına götürecekken vezire:

– Bu yıl göllerde, nehirlerde su azalmış. Kıtlık mı olacak yoksa, diye sordu.

– Yok sultanım.

– Peki sarayın deposunda yeterince buğday var mı?

– Üzülmeyin sultanım, ambarlarımız dolu.

Padişah daha yemeye başlamadan aklını meşgul eden birçok konuyu vezire sordu.

Hepsinden de olumlu cevap almıştı ama bir türlü içindeki sıkıntıyı gideremiyordu. En sonunda:

– Bak yine ağız tadıyla bir yemek yiyemedim. Ben hep böyle mutsuz mu olacağım, dedi.

Vezir biraz düşündükten sonra:

– Padişahım benim bildiğim bilge bir kişi var. Onu getirteyim. Muhakkak bu duruma bir çare bulacaktır, dedi.

Ertesi gün kuşluk vaktine doğru bilge kişi, padişahın huzuruna çıktı. Onu bir güzel dinledikten sonra:

– Sultanım maşallah sağlığınız yerinde. Gelelim mutsuzluğunuzun çaresine. Hiç derdi tasası olmayan birinin gömleğini giyerseniz bu dertten kurtulursunuz, dedi ve acil şifalar dileyerek saraydan ayrıldı.

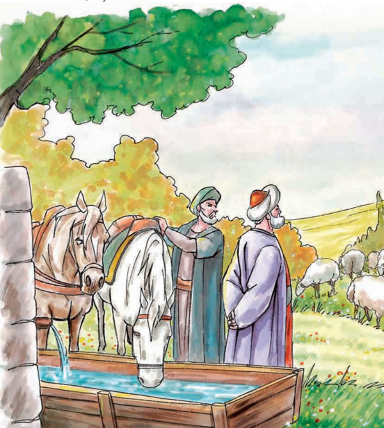
Padişahın yüzüne kan gelmişti sanki. Hastalığına şifa olacak, sadece dertsiz birinin gömleği ise bunu bulmak kolaydı. Hemen yanındaki Başvezir'i Kasım'a baktı.

– Vezir senin derdin yoktur. Şu gömleğini ver de bu dertten kurtulayım, dedi.

Vezir bu teklif üzerine boynunu büktü, cevap

veremedi bir süre. Padişah üsteleyince eşinin yakalandığı hastalığı, oğlunun evden kaçmasını anlattı. Sultan bu işe şaşırmıştı, ağzı açık dinledi en çok sevdiği vezirini.

– Ben de seni dertsiz bilirdim Kasım? Bu ne hâl, diye sordu.

Vezir başını eğip sustu. Padişah bu sefer:

– Hazırlan o zaman Kasım. Birlikte şehri dolaşalım. Dertsiz birini bulalım da şu hastalıktan kurtulalım.

İkisi saray elbiselerini çıkarıp halktan biri gibi giyindiler. Kimseye görünmeden gizlice saraydan

çıktılar. Akşam geç vakte kadar şehri karış karış gezdiler, araştırdılar, ama aradıkları gibi birini bulamadılar. Gencinden yaşlısına, fakirinden zenginine herkesin bir derdi vardı. Dertsiz tasasız birini bulamayan Sultanı derin bir düşünce aldı. Gözlerini kısıp şehrin dışına çıkan yola baktı. Kasım'ın koluna yapıştı.

– Bu işten dönmek yok, dedi. İki at satın alıp ovaları dağları gezelim. Bu ülkede muhakkak dertsiz birini buluruz.

Düşündüklerini yerine getirip gün ağarıncaya kadar yol aldılar. Küçük bir değirmende mola verdiler. Değirmenci sade bir sabah kahvaltısı hazırladı. Birlikte sofraya oturdular. Sultan bir müddet sonra niçin yola çıktıklarını anlattı ve:

– Derdi olmayan birini arıyoruz. Var mı buralarda öyle biri, diye sordu.

İhtiyar, vezire bir bardak daha süt doldururken cevap verdi.

– Var. Bizim köyün çobanı. Dertsiz tasasız biridir.

Sultan heyecanlanmıştı. İçinden, "Aradığımı buldum." dedi.

– Nerde buluruz onu?

– Çok uzak değil. Biraz ilerideki düzlükte koyunları otlatır.

Padişah ve vezir hazırlanıp yola çıktılar. Patikadan ilerlerken bir kaval sesi duydular. Sultanın gözleri parıldadı.

– Bu bizim çoban, dedi. Ne kadar da mutlu. Baksana kaval çalıyor.

Kasım da buna sevinmişti. Nihayet padişahın hastalığı sona erecekti. Çalıların arasından düzlüğe çıkınca ceviz ağacının altında kaval çalan çobanla karşılaştılar. İkisinin de yüzü birden değişti, şaşırıp kaldılar. Çünkü çobanın üzerinde gömlek yoktu, üstü çıplaktı.

Sultan, derdinin çaresini bulduğunu düşündüğü anda her şey değişmişti. Nasıl oluyor da bu çoban üzerine giyecek bir gömleği olmadan mutlu olabiliyordu. Ümitsizlikle atından inip çobana selam verdi. Biraz sohbet ettikten sonra Sultan niyetini açıkladı.

– Biz senin gömleğini almaya gelmiştik.

Çoban:

– Bir gün önce gelseydiniz size verirdim, dedi.

Vezir:

– Herkese böyle iyilik mi yaparsın?

Çoban biraz küçük görüldüğünü fark etmişti, ama bunu belli etmedi.

– Elhamdülillah, hayvanları güderek yiyecek ekmeğimi kazanıyorum. Hâlimden şikayetçi değilim. Belki evim, tarlam, hayvanlarım yok, ama sorumlu olduğum bir işim var.

Vezir:

– Hiç mi derdin yok?

Çoban bir süre vezirin yüzüne baktıktan sonra gülümsedi.

– Olmaz olur mu? Dünyada yaşıyoruz cennette değil. Ama bu dert ve sıkıntılarımı başkalarına yardım ederken unutuyorum. Dertsiz insan olmaz. Benim koyunlarım var, öncelikle onlara bakmam gerekiyor. Hiçbir işi, hiçbir derdi olmayan insan, yediklerinden bile lezzet almaz sultanım, dedi.

Sultan ve vezir birbirlerine bakındılar. İkisi de bu çobanın kendilerini nasıl tanıdığına şaşırmışlardı. Vezir:

– Nasıl tanıdın bizi, diye sordu.

Çoban gülümseyerek sultanın parmağını işaret etti.

– Elbiselerinizi değiştirmişsiniz, ama padişahlık yüzüğünüz parmağınızda kalmış.

Sultan babasından kalan yüzüğe baktı. Çoban sözlerine devam etti.

– Sultanım, devletin başına yeni geçtiniz. Halkınızın dertlerine, sıkıntılarına kulaklarınızı kapadınız. Sonra da hastalığınıza çare aramaya çıktınız. Derdi olmayan birini bulabildiniz mi?

Sultan hümdarlık koltuğunda geçirdiği iki seneyi düşünerek cevap verdi.

– Yok, bulamadım.

– Hiç kimsenin derdine çare de bulmadınız, ama kendi derdiniz için onca yolu katettiniz. Eğer halkınızın dertlerine çare bulursanız benim gömleğime de ihtiyacınız kalmayacak. O zaman hastalığınız kendiliğinden iyileşecek.

Vezir de başını salladı. Sultan, çobana para teklifinde bulunduysa da o bunu kabul etmedi.

O günden sonra Sultan halkının dertleriyle, ihtiyaçlarıyla daha yakından ilgilendi. Kısa bir süre içinde Sultan gerçek mutluğu buldu, hastalığından da kurtuldu.

YERSİZ SÖZ

Sakalına beyaz düşmüş bir ihtiyar şehre doğru gidiyordu. Yüksek dağların tepesine kar yağarken sert bir rüzgâr ovada esiyordu. Süleyman Dede, çalılarla kaplı bir tepeyi dönünce kendi hâline akıp duran bir çeşmeyle karşılaştı. Torbasını bir taşın üzerine bıraktı. Birkaç yudum su içtikten sonra ovanın ucunda sıralanan şehrin evlerini seyretti.

Mevsim kıştı, uzaktan evlerin bacalarından çıkan duman ovaya yayılıyordu. Şehir bembeyaz karla örtülmüş, sanki kış uykusundaydı. Süleyman Dede bir müddet bakındıktan sonra; "Geç olmadan şehre varayım. Akşam Durmuş Ağa'da

misafir kalırım. Sabahleyin yola çıkarım." diye düşündü.

Gün kararmaya başlarken kar yağışı da hızını arttırdı. Şehrin sokakları bomboştu. İnsanlar erken vakitte iş yerlerini kapatmış evlerine çekilmişlerdi.

Süleyman Dede akşam ezanı okunurken Durmuş Ağa'nın kapısını çaldı. Kapıyı kâhya açtı. İhtiyar dedenin eli yüzü soğuktan morarmıştı.

– Uzak yoldan geliyorum. Karagöllü Süleyman geldi dersen bey beni hatırlar.

Kâhya içeride bir süre kaybolduktan sonra döndü. Dedeyi içeri alarak misafir odasına bıraktı.

– Çok üşümüşsünüz. Biraz ısınıp dinlenirken sofra hazır olur, dedi ve yanmakta olan ateşe odun attı.

Süleyman Dede ılık suyla abdest alırken yan odalardan birinden güçlü bir öksürük sesi geldi. Biri hastaydı ve oldukça sert öksürüyordu. Kâhyaya:

– Kim ola bu, diye sordu.

– Beyimiz hastadır. Bir aydır öksürüp duruyor.

– Allah şifa versin, dedikten sonra ihtiyar namaza durdu.

Akşam yemeğinden sonra Durmuş Ağa, Süleyman Dede ve diğer misafirlerle geniş bir odada çay içip sohbete başladılar. Ağa şiddetli bir öksürüğe tutulduğu için sık sık sohbeti bölüyordu. Durmuş Ağa'nın konuşacak dermanı kalmamıştı. Süleyman Dede ev sahibinin durumuna fazla dayanamadı.

– Çok kötü öksürüğe tutulmuşsunuz. Neredeyse ciğerleriniz sökülecek. Günlerdir neden çekip duruyorsunuz bu hastalığı?

Durmuş Ağa yine tutulduğu bir öksürük nöbetinin ardından gözleri yaş içinde konuştu.

– Ne yapayım Süleyman emmi? Bir çaresini bulamadım. Öhü, öhü...

Süleyman Dede bu işe çare bulmanın sevinciyle reçeteyi hemen orada söyledi.

– İyileşecek hastanın doktor ayağına gelirmiş. Öksürüğünü bir anda kesecek ilaç biliyorum.

Ağa bu habere sevinmişti.

– Deme Süleyman Dede!

Süleyman Dede kendinden emindi. Ağanın beğenisini kazanacağını düşünerek kasıla kasıla konuştu.

– Dedim bile.

– Gerçekten çaresi var mı?

Süleyman Dede:

– Elbette, Bizim Akdeniz sahillerinde bir çiçek var. Onu balla karıştırıp içerseniz öksürüğünüz anında kesilir. Geçen yıl ben de yakalanmıştım. Bizim hanım kaynatıp içirdi. Sabaha hiçbir şeyim kalmadı.

Durmuş Ağa tam konuşacakken yine öksürük nöbetine tutuldu, fakat Süleyman Dede başından geçenleri anlatmaya devam ediyordu. Bir tabip gibi neler yapması gerektiğini bir bir anlattı. Nihayetinde sözlerini bitirirken Ağa eliyle kâhyaya işaret etti. Kâhya ağanın yanına gelip eğildi. Durmuş Ağa:

– Derhal bir kervan hazırlayıp yola çıkın. Süleyman Efendi, Akdeniz sahiline inip papatya ve bal getirecek.

Süleyman Dede ne kadar dil döktüyse ağayı fikrinden vazgeçiremedi. Gecenin karanlığında kervan hazırlanıp yola çıktılar. Şehirden çıkarlarken bekçiler kervanı durdurdular.

– Hayrola gecenin bu saatinde, kışta kıyamette nereye gidiyorsunuz?

– Sorma oğlum, dedi Süleyman Dede. Dilimi-

zi tutmayıp ağanın gözüne girelim dedik. Şimdi de Akdeniz sahiline inip ağzımızı yıkayacağız. Sen sen ol dilini yanlış yerde kullanma. Her bildiğini her yerde söyleme. Yersiz laf insanı kışta yaya koyar. Ne yaparsın yaptık bir kere hata. Hadi hoşça kal yolum uzun benim.

Kervan gecenin ilerleyen vaktinde ağır ağır yola devam etti. Süleyman Dede bir kere pişman olmuştu ama yapacak bir şeyi de kalmamıştı.

HAMAL

Şehrin ara sokaklarından bir hamal çıktı. Kısa boyuyla yüklerin altında ezilip gitmişti. Köşede durup zorlanarak mendilini çıkardı. Kırışmış alnını silerken soluklandı. Mendilini cebine yerleştirirken çıkacağı yokuşa baktı. Derin bir nefes aldıktan sonra var gücüyle yokuşu tırmanmaya başladı. Yükler ağırdı, hava da oldukça sıcaktı. Hamal bir an önce eşyaları sahibine ulaştırmayı düşünüyordu. Yükleri teslim ettikten sonra bir ağacın gölgesine çekilip öğle yemeğini yiyecekti.

Yokuşun yarısına kadar gelmişti ki hamal güçten düştü, sanki dizleri titrer gibi oldu. Bu sefer elinin tersiyle sildi alnına biriken teri. Yorgunluğu

da artınca iyice ezilip gitti. Bu ara yanından geçen zengin birini görünce dayanamayıp: "Hey Allah'ım bu nasıl iş? Kimilerine oturdukları yerden para veriyorsun. Şu kulunaysa bir lokma ekmeği ne güçlüklerle veriyorsun." dedi ve iki adım daha atabildi. Sıcağın da etkisiyle duvar kenarına çöküverdi. Yükten kurtulan hamal kuş gibi hafiflemişti. Gölgeye oturup, giden zengin adamın ardından bir süre baktı. Bu ara daha kolay para kazanabileceği başka işleri düşündü. "Allah'ım ne olur bana da oturduğum yerden karnımı doyuracak ekmeği kazanmayı nasip et." diye dua etti.

Hamal başını duvara yaslamış, dertli dertli düşünürken yan sokaktan kavga eden bir grup insan çıktı. Hamal bu duruma dayanamayıp onları ayırmaya girişti. Bu pek de kolay olmadı. Hamal kendini kavganın içinde buluverdi. Önce yüzüne bir yumruk indi ardından beline bir sopa. Hamal kan revan içinde kalmıştı. Yüzü gözü şişmiş, bir ayağı da aksıyordu.

Olaya asayiş ekipleri el koymakta gecikmediler. Zaptiyeler, kavga edenlerle birlikte hamalı da karakola götürüp kapadılar. Hamal ne kadar ben suçsuzum dese de kimse inanmadı. Ona, "Mahke-

meye çıkıncaya kadar burada kalacaksın." dediler. Hamal suçsuz olduğu açığa çıkıncaya kadar karakolda hapis kalacaktı.

Bir köşeye çekilip beklemeye başladı. Akşama doğru görevliler hamalın ayağına ekmek ve yemek getirdiler. Hamal, getirilen yemeğe bakıp kaldı. O kadar aç olmasına rağmen ayağına gelen bu yemekten bir lokma almadı. Birden gülmeye başladı. Yanındaki adam bu duruma şaşırıp kaldı.

– Neden gülüyorsun?

– Sorma, dedi hamal. Yaptığım bir dua yüzünden buraya düştüm.

Adam bu sözlerden bir şey anlamamıştı. Hamal devam etti.

– Arkadaş, oturduğum yerden ekmek vermesi için Allah'a dua etmiştim. Ama hayırlısını ver dememiştim. İşte ona gülüyorum. Şimdi yemek ayağıma geliyor ama huzurlu bir şekilde, iştahla yiyemiyorum. Rabbimden zahmetli de olsa hayırlısını vermesini dilemeliydim.

HAC YOLCULUĞU

Otların arasından küçük bir karınca yola çıktı. Topallayan karınca elindeki asaya dayandı. Gün boyu yapmış olduğu yolculuk onu yormuştu. Bir elini siper edip önünde uzanan yola baktı. Ölçtü biçti, karar verdi. Zorlu bir yolculuğa daha başlayacaktı ki otların arasından bir tarla faresinin başı gözüktü.

– Hayırdır karınca kardeş, yolculuk nereye?

Karınca sanki soruyu duymamış gibi önünde uzayıp giden ovayı, tepeleri seyretti bir süre. Fare onun bu dalgınlığını anlamıştı, sorusunu tekrarladı. Karınca ince bir sesle:

– Mekke'ye, hacca gidiyorum, dedi.

Yanında bekleyen fare birden irkildi. Şaşkın bir şekilde ağzından şu kelimeler döküldü:

– Hacca mı? Delirdin mi karınca kardeş?

Karınca ona dönerek tebessüm etti.

– Hacca gidiyorum. Ne var bunda şaşacak?

Fare, karıncayı bu fikrinden caydıramayacağını anlayınca:

– Bu topal ayağınla karşı tepeye bile varamazsın. İnsanların aylarca yolculuk yaparak gittiği Mekke'ye nasıl varacaksın.

Karınca boynunu büktü. Gayet kararlı bir ses tonuyla konuştu.

– Biliyorum fare kardeş. Varamazsam bile hac yolunda ölürüm.

Fare bunun üzerine karıncaya acıdı. Ona biraz olsun yardımda bulunmak istedi.

– Neyse, ben de tepenin arkasındaki köye gidecektim. İstersen seni oraya kadar götüreyim. Akşam bizde misafir kalırsın, yarın sabah erkenden yola devam edersin, dedi.

Karıncanın gözlerinin içi güldü. Birden cansız vücudu dirildi.

– Gerçekten mi, diye sordu.

– Evet, haydi atla sırtıma. Önce köye varalım. Karınca kararınca çorbada benimde tuzum bulunsun, dedi ve karıncayı sırtına alıp yola çıktı.

Karınca daha yolun başında böyle bir yardımla karşılaşmaktan oldukça mutluydu. İkisi birlikte yolun kenarından köye doğru hareket ederken serin bir rüzgâr otları hareket ettirdi.

Niyet büyük ve güzel olunca Yüce Allah'ın yardımı da anında yetişmiş.

FAKİR VE ZENGİN

İki gündür aç geziyordu. Şehirde iş aramış ama bulamamıştı. Çaresizlik içinde şehrin zenginlerinden birinin kapısını çalmak zorunda kaldı.

– Allah rızası için karnımı doyurun, dedi evin hizmetçisine.

Hizmetçi bir an durdu. Tanımadığı adamı süzerken merdivenlerde koşan bir ayak sesi duyuldu. Ev sahibiydi gelen, öfkeyle dilenciye çıkıştı.

– Defol evimden! Sizin gibileri çok gördüm! Şuna bak bir de genç olacak. Git pazarda çalış da ekmek paranı kazan. Dilenmeye utanmıyor musun?

Delikanlı bu sözlerle açlığını unuttu, boynunu büktü.

– İnsanların hâlinden hiç anlamıyorsun? Bir de size şehrin en zengin adamı diyorlar.

Ev sahibi bu sözlerle iyice köpürdü. Hizmetçi ise bir köşeye çekilmiş sessizce olanları seyrediyordu. Ev sahibi delikanlının omzundan iterek yere düşürdü.

– Defol evimden, diye bağırıp durdu delikanlının başında.

Delikanlı olanlardan oldukça incinmişti. Düştüğü yerden ev sahibine seslendi.

– Kibirlenme, ne fakirlik ne de zenginlik ebedidir. Bir gün bütün malını mülkünü kaybedebileceğini hiç düşündün mü?

Bunun üzerine merhametsiz adam iyice çileden çıktı. Hizmetçisinin kolundan tutup delikanlıya doğru ittirdi. Sonra hınçla emir verdi.

– Defet şunu, gözüm görmesin, dedi ve merdivenlerden çıkıp evin içinde kayboldu.

Hizmetçi yavaşça delikanlının yanına çöktü, kolundan tutup onu ayağa kaldırdı.

– Sen ona bakma. Şehrin diğer ucunda bir fırıncı var. Sana hem iş verir hem de karnını doyurur. O çok cömert biridir.

Delikanlı üstünü başını düzettikten sonra şehrin sokaklarında kayboldu.

Aradan iki yıl geçmeden zengin adamın işleri bozulmaya başladı. Elindeki malı mülkü sattı, ama yine de bu kötü gidişe dur diyemedi. Bir sabah yıllardır yanında çalışan hizmetçisi karşısına dikildi.

– Artık sizin yanınızda çalışamayacağım. Kaç aydır paramı vermiyorsunuz, deyince zengin ve merhametsiz adam onu hemen kapı dışarı etti.

Bunun üzerine hizmetçi de şehirde yeni bir fırın açan cömert ve merhametli adamın yanında işe girdi. Yeni efendisi çok iyi kalpli, merhametli ve fakirlere karşı cömert bir insandı. Kapısına geleni boş çevirmez, karnını doyururdu. Giderken de cebine üç beş kuruş para koyar herkesin hayır duasını alırdı.

Günler böyle geçip giderken bir akşam üzeri bu merhametli zenginin kapısını dilenci kılıklı biri çaldı. Adamın hâli perişandı. Günlerdir aç dolaştığı yüzünden belli oluyordu. Merhametli ev sahibi hemen hizmetçisini çağırıp kapıdaki dilenciyi işaret etti.

– Şunun karnını doyur. Sonra hamamda bir

güzel yıkayıp yeni elbiseler giydir. Giderken de cebine biraz para koy, dedi.

Hizmetçi söylenenleri bir bir yerine getirdi. Dilenciyi hamama sokup yeni elbiseler giydirince onu tanıdı. Bu adam yıllar önce yanından ayrıldığı merhametsiz zengindi. Eski efendisine hiçbir şey sezdirmeden cebine para koyup uğurladı. Sonra koşarak efendisinin yanına geldi.

– Gelen dilenci kimdi biliyor musun?

– Kim?

– Yıllar önce yanında çalıştığım eski efendim. Bütün malı tükenmiş ve dilenciliğe başlamış.

Merhametli zenginin gözlü önüne yıllar önceki hadise geliverdi. Hüzünle başını salladı.

– Bir zamanlar beni evinden kovdu. Çalışıp kazan, karnını doyur demişti. Yardım etmedi. Kendini Kaf dağında sandı. Allah'ın hikmetine bak ki şimdi o fakirleşip benim kapıma geldi. Kimse servetine güvenmemeli. Fakirlikten de utanmamalı. İnsan helal yoldan çalışıp kazanmalı. Allah hazinesinden istediğine verir. Verilen bu zenginliği de Allah yolunda harcamalı.

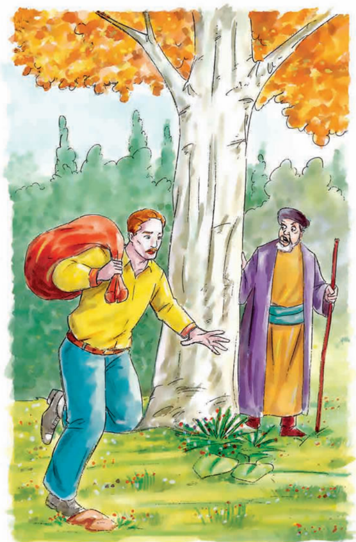
YOLCULUK

Sabah horozlar öterken sokağa biri çıktı. Bu, köyün demircisi Şahin'di. Sıcak bastırmadan kasaba pazarına varacak, alışverişini yaptıktan sonra akşam köye dönecekti.

Demirci, ovayı ikiye bölen yolda giderken sabah ezanı okundu. Sırtındaki torbayla uğraşırken ayağı bir taşa takıldı, neredeyse düşeyazdı. Kendini toparladıktan sonra geri döndü:

– Hay şeytan, deyip başka bir şeyler daha söyleyecekti ki yakındaki ağacın altında bir karaltı fark etti.

Karanlıkta kim olduğunu seçemedi. Biraz yak-

laşınca altmışını geçmiş bir ihtiyar olduğunu gördü. İhtiyar ağacın altından çıkıp:

– Nereye gidiyorsun evladım, diye sordu.

– Kasaba pazarına.

– Ben de seninle gelebilir miyim?

Şahin, bu uzun yolda can sıkıntısından kurtulmak için teklifi kabul etti. İhtiyarla birlikte yola devam ettiler. Öğle vakti bir köyün girişinde konakladılar. Şahin ağacın gölgesine eşyalarını bıraktı. Sonra şöyle etrafına bakındı. İhtiyara:

– Sen hele bekle, ben şu üzüm bağına gireyim, dedi ve alçak taş duvardan bahçeye atladı.

Etrafı tekrar kolladıktan sonra ihtiyara:

– Gelen olursa haber ver, yakalanmayalım, diye tembihledi.

İhtiyar yenice sırtını ağaca dayamıştı ki Şahin seslendi.

– Hey ihtiyar, şu üzümleri suyla yıkayıver. Torbada da ekmek var. Ben biraz daha üzüm toplayacağım.

Şahin en yakınındaki bir asma ağacının dalını kendine çekti. Biraz fazla çekince dal kırılıverdi. Şahin'in bu kadarla yetineceği yoktu. Yiyeceği ka-

dar üzüm topladıktan sonra asma ağaçlarının dallarını kırıp zarar verdi. Yol arkadaşı olanlara bakıp kaldı.

– Asmalara neden zarar verdin?

Şahin eline geçirdiği asma dalını hınçla attıktan sonra:

– Boş ver! Bağ benim değil. Zararı sahibi düşünsün, dedi.

Onlar ekmek, peynir, üzüm yerken öğle ezanı okunmaya başladı. İhtiyar yan gözle Şahin'e baktı. Onun namaz kılmak için ne yapacağını merakla bekledi. Fakat Şahin'de herhangi bir değişiklik olmayınca:

– Ezan okunuyor, dedi.

Şahin lokmasını yuttuktan sonra yüzünü buruşturdu. Alaycı bir tavırla:

– Ben namaz kılmam ki, dedi ve ekmekten koca bir dilim koparıp ağzına attı. Çiğnerken de gülüyordu. İhtiyar birden ayağa kalktı. Şahin bu duruma bir anlam veremedi. İhtiyar ona dönüp konuştu.

– Kusura bakma arkadaş, ben seninle bu yolculuğa devam edemem.

Şahin bu söz üzerine aceleyle lokmasını yuttu.

– İyi de sana bir şey yapmadım ki ben?

– Sağ ol, bana karşı bir kusur işlemedin, ama Allah'a karşı büyük kusurlar ettin.

Şahin bu çıkışlardan etkilenmişti.

– Ne kusur işledim ki?

– Sabahtan beri Allah'ın hoşuna gidecek tek bir kelime söylemedin. Şuraya geldik, üzüm bağına girdin. Başkasının malını çaldın. Çalmakla da yetinmedin ağaçlara zarar verdin. Sonra ezan okundu namaz kılmadın.

Şahin biraz sıkılmıştı bu sözlere:

– İyi de sen de namaz kılmadın, dedi.

İhtiyarın yüzünde sinsi bir gülümseme belirdi. Şahin'in içini bir korku sardı.

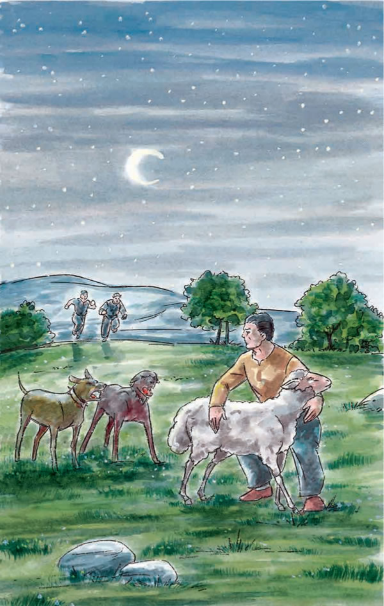
– Ben namaz kılmam. Çünkü insan kılığına girmiş şeytanım. Allah'ın emrini bir kerecik tutmadım diye kovuldum. Ya sen, günde kim bilir kaç emri yerine getirmiyorsun. Doğrusu, seni yoldan çıkarmak için arkadaşın oldum. Şu vakte kadar hep günah kazandın. Böylece seni yoldan çıkarmama da gerek kalmadı. En iyisi ben başkalarının yanına gideyim. Çünkü senin yanında durmama gerek yok. Haydi, hoşça kal. Sen yoluna ben yoluma, deyip Şahin'in yanından ayrıldı.

Şahin, ihtiyarın arkasından bakıp dururken vicdanı kıpırdanmaya başladı. Bir gün boyunca yaptıklarını düşündü. Şeytan bile onu terketmişti. O katı yüreği yumuşadı. Üzümleri bırakıp akan dereye yöneldi. Abdest alıp namaz kılacaktı. Artık bundan sonra kötülük yapmama kararı aldı.

HIRSIZLIK

Harun, sırtına yüklediği taşı zorla duvarın kenarına bıraktı. Sonra onu kucağına alıp duvara yerleştirdi. Derin bir nefes alıp ağacın gölgesine çekildi. Sabahtan beri zengin bir kişinin bahçe duvarını tamir ediyordu. Oldukça yorulmuştu, ama akşam olmadan işini bitirmek istiyordu.

Testiden bir yudum su içtikten sonra iki katlı konağa baktı. Uzakta sürü sürü koyun ve keçiler otluyordu. Tarlada ise onlarca işçi çalışıyordu. Bey, gerçekten de çok zengin bir kişiydi. Harun fazla beklemeden tekrar işinin başına döndü. Akşam olmadan işini bitirdi. Parasını almak için konağın kapısına geldiğinde kâhya onu içeri almadı.

Harun, "Ben paramı almaya geldim." dese de bey emeğinin karşılığını vermedi. Harun çaresiz bir şekilde, parasını alamadan konaktan ayrıldı. Akşam karanlığında ırmak kenarından geçiyordu. Çan sesleri duydu. Birden yolunu değiştirip çalıların arasına saklandı. Biraz ileride koyunlar kendi başlarına otluyordu. Onları görünce içinden, "Madem emeğimin karşılığını alamadım ben de hayvanlardan ikisini alırım." diye düşündü.

Etrafı kontrol ettikten sonra harekete geçti. Besili bir koyunu yakaladı. Sürüden tam ayrılırken koskoca iki köpek yanı başında bitiverdi. Harun korkudan donup kaldı. Çobanlar kıskıvrak onu yakalayıp bir yere kapadılar. Ertesi gün de mahkemeye çıkardılar.

– Bu hırsızlığı neden yaptın, diye sordu kadı.

– Neden yaptığımı beni gün boyu çalıştıran bu adama sorun. Hırsızlığı ben ondan öğrendim.

Kadı bu cevaba şaşırdı. Söylediklerinden bir şey anlamamıştı. Harun açıklamaya devam etti.

– Bu adamın duvarını tamir ettim. Akşam olunca paramı istedim, vermedi. Ben de onun koyunlarından birini çaldım.

Kadı olayı dinledikten sonra Harun'a:

– Hırsızlığa karşı hırsızlık yapılmaz. Öncelikle bu doğru değil. Şimdi ortada iki olay var. Biri senin yaptığın hırsızlık diğeri de sana hakkını vermeyerek yapılan hırsızlık.

Sonra zengin beye döndü:

– Birinin malını çalmak nasıl hırsızlıksa, çalıştırdığı kişinin hakkını vermemek de hırsızlıktır, dedi. Burada ikiniz de anlaşıp helalleşin, yoksa ikinizi de hapse atarım, dedi.

Kadı bu olayı tatlılıkla çözdü. Zengin adam, Harun'a emeğinin karşılığını verdi. Harun da ondan özür diledi. Kadının karşısında helalleşip ayrıldılar.

AKIL

Sıcaktan terlemiş fakir bir insan kasabadan ayrıldı. Ticaret kervanlarının geçtiği yola geldiğinde öğle olmuştu. Elinde büyükçe bir asa, omzunda da eski bir heybe vardı.

Kasabada getirdiği üç koyunu satmış, borcunu ödemiş, biraz da ev için alışveriş yapmıştı.

Yolda kimsecikler gözükmüyordu. Biraz sonra bir hurma ağacının altında mola verdi. Kuyudan su çekip içti. Elini yüzünü yıkadı. Sonra önündeki ovaya ve akşama varması gereken sıra dağlara baktı. Tam yola çıkacakken karşıdan bir atlı göründü. Yabancı, oldukça zengin birine benziyordu. Gösterişli atıyla yolu tozu dumana katarak yanından gelip geçti. Fakir adam atlının arka-

sından bakıp kaldı. "Allah'ım ben fakir birisiyim. Ellerin atları, develeri var, istedikleri yere kolayca, yorulmadan gidiyorlar. Benim üzerine bineceğim bir eşeğim bile yok." deyip hayıflandı. Sonra üzüntülü bir şekilde yola devam etti. Etti ama fakirlikten dolayı neler çektiğini düşündü durdu. O bu düşüncelerle yola devam ederken güneşin altında elinde kazmayla çukur açan birini gördü. Sıkıntılarını unutup adama yaklaştı. Selam verdi. Adam çukurun içinden selama karşılık verdi, ama bir yandan da işine devam etti.

Fakir adam şöyle bir etrafına bakındı. Anlaşılan adam sabahtan beri çukur kazıyordu. Çünkü on kadar çukur açılmıştı. Tekrar çalışan adama:

– Kolay gelsin, diye seslendi.

Adam kazma sallamayı bıraktı.

– Sağ ol, dedi ve elini uzattı. Fakir adam çukur kazan adamı yukarı çekti. Dili damağı kuruyan adam testiden su içti. Sonra hiçbir şey söylemeden çukura indi. Fakir adam iyice meraklandı. Toprak yığınına oturarak sordu.

– Bu kadar çukuru niye açtın?

Adam kazmayı havaya kaldırıp var gücüyle toprağa vurdu. Bir parça daha toprak kazdı. Sonra yorgun bir sesle cevap verdi.

– Ne olacak, paramı arıyorum.

– Para mı?

– Evet, para. İkide bir köyü eşkıya basıyor. Ben de paramı onlardan korumak için buraya saklamıştım.

– İyi de parayı sakladığın yere bir işaret koymadın mı?

– Koymaz olur muyum?

– Hani nerede?

Adam önce gökyüzüne baktı. Bir şeyler aradı ve cevap verdi.

– Üzerimde siyah bir bulut vardı. Tam onun altına gömmüştüm.

Fakir adam hemen oturduğu yerden kalkıp Allah'a dua etmeye başladı. Az önce sahip olmadığı zenginlik için düşündüklerinden utandı. Hâline şükretti. Belki kendisinin bineceği bir eşeği bile yoktu, ama doğru karar verebilecek aklı vardı. Kimilerinin başında o akıl bile yoktu. "Allah'ım Sen benim aklımı alma ben bu hâlimle de çalışır ailemi geçindiririm." dedi ve çukur kazan adamın yanından ayrıldı.

AKREP

Eski taş binanın yanından otuz yaşlarında bir adam göründü. Bu hiç ayık gezmeyen, sarhoş dolaşmasıyla meşhur Sedat'tı. Üstü başı perişandı. Sarhoş olduğundan yürürken sağa sola yalpalıyordu. Kalabalığın arasına girmeye çekindi, bir köşeye çekilip duvara dayandı. Caddeye bir göz gezdirdi. Kimi insanları çift görüyor kimileri de onun gözünde buhar gibi eğilip bükülüyordu. Bu ara ihtiyar bir kadın dikkatini çekti. Sırtında ağır bir çuval var gibiydi. İhtiyarı takibi bırakıp hemen kendini çeşmeye attı. Güzelce elini yüzünü yıkadı. Artık etrafı bulanık görmüyordu. Biraz da kendine gelmişti.

Sarhoş adam hemen ihtiyar kadını aradı kalabalığın içinde. İşte caminin kenarından diğer sokağa sapıyordu. Hiç beklemeden koşar adımlarla onu takip etti. Arkasından varıp çuvalı çekti. Nine karşısında kötülükleriyle ün yapmış, ayyaş Sedat'ı görünce korktu.

– Ne o çuvalı mı çalacaksın?

Sedat bu söze içerlemişti, ama yapmak istediğinden vazgeçmedi.

– Yok be nine. Yükün ağır. İzin ver evine kadar taşıyayım.

Nine:

– Ha, anladım, derken yine de güvenmek istemedi. Oldu o zaman, dedi ve Sedat'ı arkasından takip etti.

Sedat, Kahire'nin ara sokaklarından geçip Nil nehrinin kıyısına kurulmuş kulübeye kadar çuvalı taşıdı. Nineyse bu yardım için Sedat'a bin bir dua ediyordu.

– Sağ ol oğlum. Bekle de sana bir şeyler hazırlayayım, dedi ve kulübeye girdi. Birazdan elinde bir çıkınla geldi. Yiyecekleri verdikten sonra şefkatli bir anne gibi Sedat'a öğüt verdi.

– A be oğlum, şu düştüğün yol hiç iyi değil. Bırak artık şunları. Bak yaşın kaç olmuş hâlâ akıllanmamışsın.

Sedat'ın vicdanı sızladı, ama bir türlü kötü alış-

kanlıklardan uzaklaşmak için söz veremedi. Boynunu büküp çıkını alıp uzaklaştı. Nil nehrinin kenarındaki ağaçlardan birinin gölgesine oturdu. Ninenin hazırladığı yiyecekleri çıkarıp karnını doyurdu. Karnı doyan Sedat sırtını ağaca yaslayıp uyumaya başladı.

Nine elinde küçük bir kovayla nehre vardı. Kovayı doldurup dönecekken karşı kıyıda bir akrep gördü. Suyun içinden bir kurbağa çıktı. Akrep kurbağanın üzerine binip ninenin olduğu kıyıya çıktı. Nine üzerine doğru gelen akrepten korkup bir kenara çekildi. Akrep hurma ağacının altında yatan Sedat'a doğru ilerliyordu. Nine akrebi öldürmek için harekete geçmişti ki çalıların arasından bir yılan çıktı. Akrep Sedat'ı sokmak için gelen yılanın önünü kesti. İkisinin arasında küçük bir kavga oldu. Akrep yılanı sokup zehirledi. Yılan sersemleyip kumların üzerine yığılıp kaldı. Biraz sonra da kaskatı kesildi. Durumu hayretle izleyen nine, Sedat'ı uyandırdı. Olanları bir bir anlattı.

– Seni sokmak için gelen yılana Allah bir akrep göndertip sokturdu. Sen de kurtuldun.

Sedat bir yılana bir de kurbağanın üzerinde yuvasına dönen akrebe baktı.

– Rabbim çok merhametlidir. Ben günahkâr da olsam beni korudu. Belki yaptığım bazı iyilik ve hayırlar buna sebep olmuştur. Rabbimden hiç ümidimi kesmedim, dedi.

Nine:

– Madem bu günahlardan uzaklaşmak ister-

sin, daha ne beklersin. Bunca günaha rağmen seni koruyan Rabbine dönme vakti gelmedi mi?

Sedat dalıp gitmişti. Nine onu eliyle sarsınca kendine geldi.

– Nineciğim şahit ol. Şu andan itibaren tövbe ediyorum. İnşallah bundan sonra günah işlemeyeceğim, dedi ve ayağa kalktı. Ben pazara iş aramaya gidiyorum. Benim için dua et.

Nine gülümsemeye başladı. Giden Sedat'ın arkasından bol bol dua etti. Sonra da, "Hiçbir iyiliği küçük görmeyip elimizden geldiği kadar hayır işlemeliyiz." diye düşündü.

CÖMERT

İkindinin ardından hava serinleyince pazardaki insanlar artmıştı. Günün son alışverişini yapan halk doğruca evlerine gidiyordu.

Kasap dükkânının yanından beyaz sakallı, temiz giyimli bir ihtiyar gözüktü. Elindeki asaya dayanarak kalabalığın arasından geçti. Şerbetçilerin arasından sıyrılıp meydana çıkacakken yanına ihtiyaç sahibi biri yanaştı.

– Allah rızası için bir ekmek parası.

İhtiyar dönüp ona baktı. Dilenci adam içten bir sesle:

– Sen cömert birine benziyorsun, Allah rızası için bana bir şeyler ver.

Yaşlı adam, "Allah rızası" cümlesini duyunca olduğu yerde çakılıp kaldı. Vücudunu bir titreme aldı. Dilenci bu sefer korku dolu gözlerle baktı ihtiyara. İhtiyar, titremesi geçtikten sonra sağını solunu araştırdı.

– Sana verecek bir şeyim yok. Bari beni köle pazarında sat. Eline geçen parayla da ihtiyaçlarını alırsın. Hem sözün de boşa gitmiş olmaz, dedi.

Acınacak durumda olan dilenci bu teklif karşısında şaşkına döndü. Bir süre tartıştıktan sonra dilenci teklifi kabul etmek zorunda kaldı. İhtiyarı 400 altına bir zengine sattı.

Dilenci parasını cebine koyup kulübesine giderken ihtiyar da zengin sahibinin arkasına düştü, birlikte konağa vardılar.

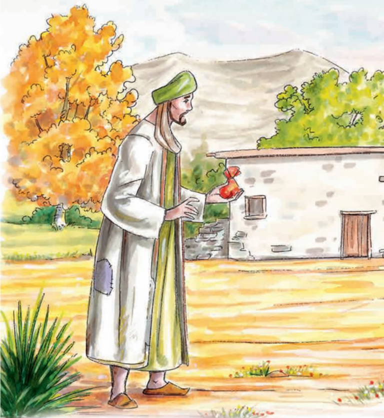
Geçen günlerde zengin adam kölesini ağır işlerde çalıştırmadı. Fakat ihtiyarın gönlü buna razı değildi. Dayanamayıp efendisinin karşısına çıktı.

– Sizden iş istiyorum.

– İhtiyarsınız.

– Biliyorum, fakat beni para vererek satın aldınız. Ben de sizi çalışarak memnun etmeliyim.

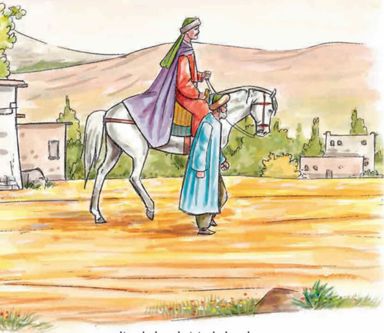
Efendi, ihtiyarın memnun olması için:

– Peki, o zaman. Bahçedeki taşları havuzun yanına taşı, diye buyurdu.

Efendi atına atlayıp şehre çıktı. İhtiyar da yeni işinin başına vardı.

Akşam olurken Efendi konağa döndü. İhtiyar

ne yapıyor diye bakmak için bahçe kapısını açtı. Taşların hepsi taşınmıştı. İhtiyar da ağaçları suluyordu. Bu kadar kısa sürede biten işe şaşıran Efendi ne diyeceğini bilemedi. İhtiyar ise ondan yeni bir iş istedi.

– Misafirler için bir ev yaptırmak istiyorum.

Kerpiç kesmeye başla, dedi sahibi.

İhtiyar kerpiçler için kollarını sıvarken, Efendisi çıkacağı bir haftalık yolculuk için hazırlığa başladı. Dönüşünde hem evin yapıldığını hem de bahçe duvarının örüldüğünü hayretle gördü. Beklemeden ihtiyarı buldu. Ona:

– Allah rızası için bana söyle, sen kimsin? Bu yaşına rağmen herkesten çok iş yapıyorsun? Bütün bu işleri nasıl bitirdin?

İhtiyar:

– Allah'ın ismini andığın için her şeyi anlatmak zorundayım, dedi ve efendisiyle birlikte ağacın gölgesine oturdular.

İhtiyar:

– Ben Hızırı'm, deyip başından geçenleri bir bir anlattı. Efendiyi baştan ayağa ter bastı. Saygıyla konuştu:

– Ey Allah'ın sevgili kulu, eğer seni üzdüysem hakkını helal et. Bütün servetimi sana bağışlıyorum. İstediğin gibi kullanabilirsin.

İhtiyar:

– Zengin olmaktansa Allah'a kul olmayı tercih ederim. Beni özgür bırak, rahatça ibadet edeyim.

Efendi:

– Serbestsin, istediğin yere gidebilir, istediğini yapabilirsin.

Eşyalarını toparlayan ihtiyar konaktan ayrılırken şöyle dua ediyordu: "Beni köle yapıp sonra kurtaran Rabbime şükürler olsun."

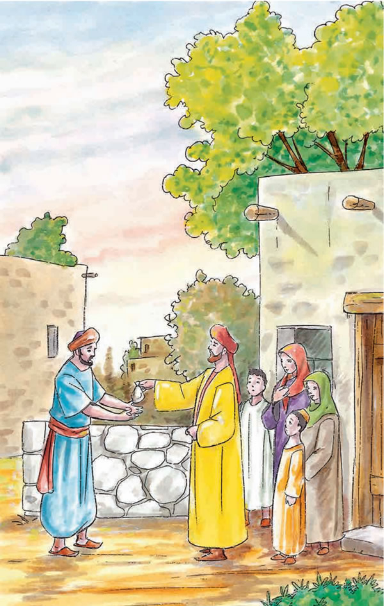
BAYRAMLIK

Mutfağın penceresinden dışarı bakarken oldukça hüzünlüydü. Dışarıda birçok kişi pazardan dönüyordu. Ellerindeki çantalarda çocukları için aldıkları bayramlık elbiseler vardı. Hanımı sessizce yaklaştı.

– Hayrola bey, ne düşünüp duruyorsun, diye sorunca kocası içindekileri bir bir anlattı.

Ertesi gün bayramdı. Çocuklarını sevindirecek elbise, eve de yiyecek bir şeyler almak istediğini ama parasının olmadığını anlattı. Eşi güzel bir teklifte bulundu.

– O zaman sen de halifeye git. Durumunu anlat. Sana muhakkak yardım edecektir.

Rafet çaresizlik içinde evinden ayrılıp halifenin kapısını çaldı. Durumunu anlatınca halife ona bir kese altın verdi. Rafet sevinçten deliye döndü. Uçarcasına evinin yolunu tuttu. Tam eve girecekken karşısına arkadaşı çıktı.

– Rafet biliyorsun, yarın bayram, deyip başını öne eğdi. Çocuklara bayramlık alacak tek kuruşum yok. Varsa senden borç istemeye geldim.

Elini cebine atıp hiç düşünmeden keseyi uzattı.

– Buyur. Bu para ile çocuklarını sevindirirsin.

Arkadaşı büyük bir mutlulukla keseyi alıp pazarın yolunu tuttu. Geç kalmadan alışverişini yapıp çocuklarının yanına dönmek istiyordu. Sokağı dönmüştü ki bir arkadaşı karşısına dikildi. Boynunu eğip yardım istedi. O da bayram için çocuklarına bir şeyler alacak para istiyordu. Cebinde bir kese altın olan adam da hiç düşünmeden elini cebine attı. Altın kesesini açmadan ihtiyaç sahibi arkadaşına verdi. Sonra da evine döndü.

Rafet, eve uğramış ve eşiyle görüşmüştü. Eşi en yakın arkadaşı olan Mahmut'a gitmesini söyledi. Rafet belki birkaç kuruş borç bulurum diye kalktı arkadaşının evine vardı. İçeri girmeden isteğini bildirdi.

– Çocuklarıma elbise alacak paraya ihtiyacım var. Eğer sen de varsa harçlık istemeye geldim, dedi.

Mahmut içeri gidip birazdan döndüğünde elinde bir kese vardı.

– Buyur, içi para dolu. Hepsi senin olsun. Güle güle harca, dedi.

Rafet sevinçle evinin yolunu tuttu. Eşiyle birlikte keseyi açınca Rafet şaşırıp kaldı.

Çünkü bu kese halifenin kendisine vermiş olduğu keseydi. Paralar arkadaşlar arasında dolaşıp tekrar ilk sahibine gelmişti.

Olanları duyan halife üç arkadaşı huzuruna çağırdı.

– Bu keseyi Rafet'e vermiştim, ama o fedakârlık yaparak arkadaşını tercih etti. Böylece kese aranızda dolaşıp tekrar Rafet 'e geldi. Bu yardımseverliğinize çok sevindim. Parası olmayan iki arkadaşa da birer kase altın vereceğim, deyip iki genç babayı da arefe günü sevindirdi.

EN TEMİZ

Akşam ezanı okunurken bir grup yabancı, şehrin sokaklarına girdi. Önde giden atlı arkasından gelenlere:

– Bu taraftan gideceğiz, dedi ve atını yüksekçe bir tepede bulunan konağa doğru sürdü.

Varacakları yer âlim bir kişi olan Mustafa Efendinin konağıydı. Bahçe kapısında onları biri karşıladı. Misafirler atlardan inerken orada bulunanlar da şadırvanda abdest alıyorlardı. Konak pek kalabalık bir yerdi. Gelen misafirler, ders alan öğrenciler hiç eksik olmazdı.

Mustafa Efendi abdestini alıp misafirleri karşı-

ladı. Yıllardır görmediği arkadaşını karşısında görünce çok sevindi.

– Hoş geldin, Emin, diye onu kucakladı. Biz de namaza duracaktık. Aç mısınız? Yolcuya da bunlar sorulur mu, deyip talebelerinden Yasir'i yanına çağırdı.

– Hemen koçlardan birini kesin, misafirlerimiz uzun yoldan geliyorlar, dedi.

Namazdan sonra kazanlar kaynadı, ekmekler pişirildi. Salona geniş sofralar kuruldu.

Yemeğe başlamışlardı ki Mustafa Efendi en çok sevdiği talebesi Yasir'i yanına çağırdı.

– Koçun en temiz azalarından ikisini pişirip getir, dedi.

Misafirler yemekle birlikte hoş bir sohbete devam ettiler. Yarım saat kadar sonra Yasir bir tepsinin içinde koçun dilini ve kalbini getirdi. Nar gibi kızarmış etleri misafirlere sundu. Mustafa Efendi:

– Allah razı olsun. Tam istediğim yerleri getirmişsin, dedi.

Fakat gelen misafirler bu sözlere bir anlam veremediler.

İkinci gün akşam misafirler için çifter çifter koç-

lar kesildi. Kazanlar kaynadı, yemekler pişti. Salonda yine kurulan sofranın başına oturuldu. Mustafa Efendi, Yasir'i yine yanına çağırdı. Bu sefer:

– Bize hayvanın en pis yerinden ikisini pişirip getir, diye buyurdu. Yasir saygıyla salondan ayrıldı. Bir müddet sonra tepside koçun yine dilini ve kalbini getirdi. Mustafa Efendi:

– Aferin, Yasir bunu da bildin. Gerçekten insanın ve hayvanın en temiz ve en kirli iki azası kalbi ve dilidir. İnsan hayır ve güzeli konuşarak dilini temiz tutmalı. Kalbini de Allah'a açmalı ki bütün hayırlar, güzellikler oraya dolsun, diye açıklama yaptı.

Bu sefer misafirler Mustafa Efendinin ne demek istediğini çok iyi anlamışlardı.

HOROZUN HABERİ

Sokakta hızlı hızlı yürüyen adam Hazreti Musa'yı arıyordu. Çarşıya girmeden yaşlı bir kadına sordu. O da Hazreti Musa'nın nehir kenarında olduğunu söyledi. Birazdan adam Hazreti Musa'yı buldu. Ona:

– Ya Musa, hayvanların dilinden anlamak istiyorum. Benim için Allah'a dua et de dileğim kabul olsun, dedi.

Musa Aleyhisselam:

– Her şeyi bilmek iyi değildir. Bu sana zarar verebilir. İstersen bu dileğinden vazgeç, dediyse de adam fikrinden vazgeçmedi.

– Peki, diyerek adamı sevindirdi.

Aradan bir hafta geçmişti. Hazreti Musa, adamı evinden çıkarken buldu.

– Dileğin kabul oldu. Artık bundan sonra bütün hayvanların dilinden anlayacaksın. Yalnız her duyduğuna itibar etme, diye de bu işin tehlikeli olabileceğini söyledi.

Adam eşek ve öküzünü alıp tarlaya giderken evde tavuklar ve bir haftadır aç gezen köpeği kaldı. Köpek iç geçirdi.

– Ne olacak benim hâlim. Bu adam bana hiç yemek vermiyor, dedi.

Horoz kanatlarını çırpıp toprağı karıştırdı. Birkaç buğday tanesi bulup yedikten sonra:

– Hiç merak etme köpek kardeş. Bak Allah bana toprağın içinden rızkı gönderiyor. Biraz sabret, dedi.

Adam akşama kadar çalıştıktan sonra evine döndü. Hayvanları ahıra bağladı. Bir yandan yem verirken bir yandan da hayvanların konuşmalarına kulak verdi. Öküz önüne konan yemi yuttuktan sonra:

– Yahu eşek kardeş, nedir bu akşama kadar çektiğim. Bana hiç rahat yok. Sense sadece yük taşıyorsun. Akşama kadar da gölgede dinleniyorsun. Benimse yediklerim burnumdan fitil fitil çıkıyor.

Akşama kadar tarla sürdüğüm yetmez gibi bir de sopa yiyip duruyorum.

Eşek kurnazca bir nasihatte bulundu.

– Bundan kolay ne var? Önüne konan arpayla samanı yeme. Sabah olunca da hasta numarası yaparsın. Böylece tarlaya gitmekten kurtulursun.

Bu tavsiye öküzün aklına yattı. Ağzındaki samanları çiğnemeyi bıraktı. Gözlerinde bir ışık parıldadı.

– Doğru söylersin. Bunu neden daha önce düşünmedim, diye kendine kızdı. Hemen olduğu yere çöküp, yemleri de eşeğe bıraktı.

Hayvanların sahibi gülerek dışarı çıktı. "Ben gösteririm sana eşek." deyip evine girdi.

Ertesi sabah adam çifte götürmek için öküzün yanına vardı. Öküz yerinden bile kıpırdamadı. Boynunu kaldırmaya çalışırken hasta numarası yaptı. İçin için inleyip hasta olduğunu belirtmeye çalıştı. Adam bu sefer tarlasını eşekle sürdü. Akşama kadar saban çeken eşek bitkin bir vaziyette ahıra döndü. Öküze verdiği akıl için bin pişman olmuştu. Sahipleri akşam yemini hazırlarken öküz yattığı yerden arkadaşı eşeğe sordu.

– Günün nasıl geçti?

Eşek yorgundu.

– Nasıl olacak? Akşama kadar tarla sürdüm, dedi ve ağzındaki samanları öğütüp yuttu. Sonra:

– Ha, bu hastalık numarasına devam edersen sahibimiz seni satacak.

Öküz satılma haberini duyunca yattığı yerden birden kalktı.

– Deme yahu!

– Tarlaya köylüler geldi. Benim tarlayı sürdüğümü görünce seni sordular. Sahibimiz, zaten tembel bir öküzdü, böyle giderse kasaba vereceğim, dedi.

Bu ara yüksekçe bir yerde tüneyen horoz aşağıda yatan köpeğe seslendi. Sahipleri ise işini bitirmiş ahırdan çıkmak üzereydi. Fakat horozun sözleri üzerine kapının arkasına gizlendi.

Horoz:

– Öküz kardeş sahibimiz seni satamayacak. Çünkü yarın akşama öleceksin. Nefesin buraya kadarmış, dedi. Sonra köpeğin yanına gelerek, Sana da müjdem var. Öküz ölünce tıka basa karnını etle doyuracaksın, sabret. Yarın karnın doyacak, dedi.

Ev sahibi bunları duyunca sevindi. Ellerini ovuşturup: "Şu hayvanların dilini öğrenmekle ne kadar da iyi ettim. Yoksa büyük bir zarara uğrayacaktım." dedi.

Adam, sabah olunca öküzü pazara götürüp sattı. Böylece zarardan da kurtuldu. Akşama kadar

yine eşekle tarlasını sürdü. Eve geldiklerinde bahçede köpek ve horozla karşılaştı. Adam eşekten yükleri indirirken köpek horoza sitem ediyordu.

– Hani ziyafet olacaktı. Bana yalan söyledin. Bak yine açım, dedi.

Horoz kanatlarını çırptı ve arkadaşına:

– Hiç merak etme! Öküzü satıp kurtuldu, ama yarın kölesi ölecek. Onun hayrına gelenlere ziyafet verecek. Böylece sen de karnını doyurmuş olursun, dedi.

Köpek güçlükle yerinden kalkıp ahıra giren sahibinin ardından baktı.

– Gerçekten mi? Yani yarın karnım doyacak mı?

– Hiç şüphen olmasın, dedi horoz ve gübreliğe doğru ilerledi. Köpek de ağacın altına kıvrılıp yattı. Bu konuşmaları duyan ev sahibi kıs kıs güldü. Ertesi gün kölesini pazara çıkarıp sattı.

Yine zarardan kurtuldu. Akşam olup da eve geldiğinde merakla horozun haberini beklemeye başladı. Köpek gün boyu sokaklarda dolaşmış, birkaç lokma ekmek bulsa da açlığı geçmemişti. Horozun yanına kadar sokulan köpek:

– Hep yalan söylüyorsun. Kaç gündür ziyafet sözü veriyorsun, ama hiç biri gerçekleşmedi.

Horoz kendinden gayet emin bir şekilde konuştu. Kanatlarını çırpıp uzunca öttükten sonra köpeğe:

– Ben yalan söylemem. Ziyafet var dediysem vardır. Sahibimiz öküzle kölesini satarak zarardan kurtuldu, fakat yarın kendisi ölecek. Asıl ziyafetin

büyüğü yarın olacak. Kazanlarla yemek pişecek. Hiç merak etme bir ay boyunca tıka basa karnını doyuracaksın, dedi.

Son sözleri duyan ev sahibinin ayakları titremeye başladı. Daha önce öküzü ve kölesini satarak zarardan kurtulmuştu, ama şimdi ne yapacaktı? Soluk soluğa Hazreti Musa'nın huzuruna vardı. Telaşla olanları anlattı ve:

– Ne olur bana yardım et! Kurtar beni, yoksa öleceğim, diye yalvardı.

Hazreti Musa:

– Duyduğun her şeye itibar etme diye sana söylemedim mi? Öküzü satmasaydın o ölecek ve başına gelecek bir belayı atlatacaktın. Ama sen onu satarak zarardan kurtulduğunu sandın. Sonra köleyi de satarak başkalarının zarar etmesine sebep oldun. Kendisini düşünüp başkalarını düşünmeyenin hâli budur, dedi.

KUYRUK ACISI

Sakıp, bir kilo et çekip müşteriye verdi. Parayı kasaya koydu. Sonra oğlunu aradı. Ortalıklarda görünmüyordu. Üzerindeki önlüğü çıkarıp duvara astı. Dışarı çıktığında öğle olmuştu. Güneş tam tepedeydi. Kasaba buram buram sıcağın altında kaynıyordu. Kasap çeşmede elini yüzünü yıkarken oğlu geldi. Dükkânı ona teslim edip eve doğru yürüdü.

Evi pek uzak değildi, ama bir an önce varmak için kestirmeden gitmeye karar verdi. Patika yola sapıp mezarlığın yanına çıktı. Dalları geniş bir alana yayılan çınarın altına gelince soluklandı. Ellerini açıp ahirete göçmüşlere birer Fatiha hediye

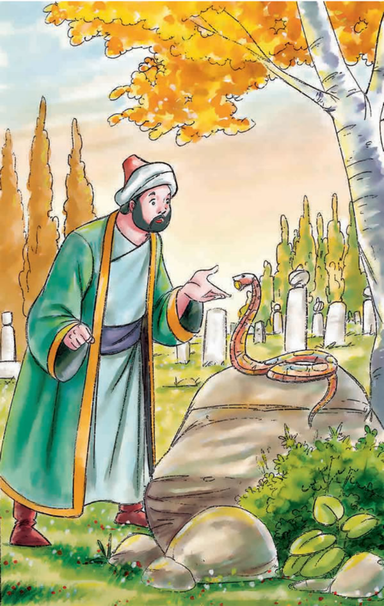
gönderdi. Duasını bitirip gölgeden çıkacaktı ki bir taşın üzerinde yatan yılan dikkatini çekti. Korkuyla irkilerek birkaç adım geri çekildi.

Zavallı yılanın yerinden kımıldayacak hâli yoktu. Sıcakta ağzını açmış, susuzluktan neredeyse bayılacaktı.

– Su, su, diye inleyen yılanın durumuna acıyan Sakıp etrafına bakındı.

Ona verecek bir yudum suyu yoktu. Birden geldiği yoldan hızlı adımlarla döndü. Köy meydanına çıkıp bir kaba çeşmeden su doldurdu. Yüzünden akan tere aldırmadan yılanın yanına döndü. Yılan yattığı yerden hiç kıpırdamamıştı. Suyu bıraktı. Yılan güçlükle başını kaldırıp sudan kana kana içti. O içtikçe Sakıp'ın içini bir ferahlık kapladı. Böyle sıcak bir günde bir hayvana yardım etmenin sevincini yaşadı. Yılanı fazla rahatsız etmeden patikada ilerledi. Giderken birkaç defa arkasına dönüp yılana baktı. Yılan birazcık olsun kendine gelmiş, ona teşekkür ediyordu.

Öğle yemeğinden sonra Sakıp yılanı bıraktığı yoldan işine gitmeye karar verdi. Merakla adımlarını hızlandırdı. Çınarın gölgesinde yılan onu bekliyordu.

– Aman Allah'ım bu da ne?

Yılan, taşın üzerinden akıp Sakıp'ın önünde durdu. Ağzındaki altını yere bıraktı.

Gözlerine inanamayan kasap, altının gerçek olup olmadığını kontrol etti. Evet altındı. "Allah'ım sana şükürler olsun. Bütün borçlarımı bununla ödeyebilirim. Sağ ol yılan kardeş." dedi ve dükkânına döndü.

Sakıp ertesi gün sabah ezanıyla uyandı. Etrafta akşam çiği vardı. Seher rüzgârı hafiften yaprakları sallıyor, etrafı serinletiyordu. Namazdan sonra kasap küçük bir kaba süt koydu. Oğluna:

– Ben çıkıyorum. Sen de geç kalma. Gelirken koçu da getir, dedi.

Sakıp giderken bir daha yılanı görüp göremeyeceğini düşünüyordu. İkisinin arasında güzel bir dostluk başlamıştı. Bunu devam ettirmek istiyordu.

Güneş yenice kasabanın üzerini aydınlatırken Sakıp çınar ağacına yaklaştı. Hemen taşın üzerine baktı. Yılan oradaydı. Buna pek sevindi. Sütü bırakıp işine gitti. Öğle olunca hazırlanıp alelacele mezarlığın yolunu tuttu. Çınarın altına gelince yılanın kendisini beklediğini gördü. Hem de ağzında bir

altınla. Sevinçten ağzı kulaklarına vardı. Getirdiği suyu yılana içirdi. Altını da alıp evin yolunu tuttu.

O günden sonra bu arkadaşlık karşılıklı devam etti. Sakıp kısa sürede kasabanın zenginlerinden biri oldu. Bir gün hacca gitmeye karar verdi. Oğlunu bir köşeye çekip yılanla olan dostluğunu baştan sona anlattı. Sözünün sonunda da:

– Sabah yılanın önüne sütü koy. Öğlen de altını alırsın. Aman dikkat et, diye de tembihte bulundu.

Sakıp hacca gittikten sonra oğlu yılana süt götürmeye devam etti. Etti ama bir gün geldi bu işten yoruldu. "Her gün süt götüreceğime en iyisi yılanı takip edip altınların yerini öğreneyim. Hepsini alırım. Ondan sonra yorulmam." dedi.

Ertesi gün oğlan sütü bırakıp ağacın arkasına gizlendi. Yılan sütü içtikten sonra taşın arasına girdi. Bir süre sonra ağzında altınla çıkınca oğlan baltayla yılana saldırdı. Yılan neye uğradığını şaşırdı. İlk darbeyi savuşturup taşın deliğine kaçtı, fakat balta kuyruğuna indi. Kuyruk koptu. Canı yanan yılan bu sefer geri dönüp oğlanı sokarak zehirledi. Oğlan kendini kurtarmak için eve kadar koşmaya çalıştı. Yolun yarısında yığılıp kaldı. Yetişenler ne kadar uğraştılarsa da onu kurtaramadılar.

Kasap Sakıp hac dönüşünde olanları öğrenince çok üzüldü. Bir sabah erken vakitte çınarın altına geldi. Birazdan yılan dışarı çıktı. Sakıp çok üzgündü.

– Kusura bakma, suç bizim oğlanda. Oysa ona tembih etmiştim. Fakat aramızdaki dostluk buna rağmen bozulmasın. Ben sana süt getireyim sen de altın vermeye devam et, dedi.

Yılan taşın üzerine çıkıp biraz yükselmeye çalıştı. Kasaba:

– Bu dostluğun devam etmesini isterdim. Ne yazık ki ben de kuyruk sende de evlat acısı olduğu sürece biz dost olamayız. Haydi, hoşça kal, deyip çalıların arasında kayboldu.